

tórico de los temas estudiados no fue tan ejemplar y sublime como si de la suma perfección se tratase, o de que los romanos, guiados por el hado, hubiesen olvidado sus propios intereses y ambiciones terrenas.

Ofrece el volumen los índices de nombres propios, analítico y general, minuciosos y completos, y ocho páginas de ilustraciones relacionadas con los temas tratados. Es justo reconocer que una obra de tanta envergadura colma un vacío de nuestra bibliografía y ya está al alcance de los estudiosos. Hemos de agradecer, pues, este colosal esfuerzo.

José Martínez Gázquez

RUBIO GARCÍA, LUÍS

Documentos lingüísticos catalanes
(S. X-XII)

Departamento de Filología Románica. Universidad de Murcia, 1979, 354 pp.

El Dr. Luís Rubio García, catedrático de Filología Románica de la Universidad de Murcia, ens ofereix amb la seva obra *Documentos lingüísticos catalanes* (S. X-XII) un recull important de diplomes que a tall d'antologia ha seleccionat amb bon criteri de diverses publicacions, alienes i fins i tot pròpies, enriquides alhora amb aportacions noves degudes a ell mateix amb el propòsit de procurar a Catalunya un aplec semblant al dut a terme per

l'eminent R. Menéndez Pidal pel que fa a la documentació lingüística de Castella.

Encapçala el llibre un pròleg breu on l'autor presenta el seu projecte i incideix sobre la importància d'un diplomatarí com el que comentem pel que respecta no sols a l'examen de les característiques de la llengua catalana en el seu estadi preliterari sinó també, i mol especialment, a l'estudi de l'antroponímia i toponímia.

El prof. Rubio justifica també ací la decisió d'adoptar una classificació dels diplomes basada en un punt de vista cronològic, però aplicat separatament als textos segons la seva procedència dels distints comtats catalans. Hom pretén amb aquesta actitud de no esborrar, amb la presentació barrejada dels documents, les possibles empremtes de trets dialectals que exterioritzin les diferències entre el català occidental i l'oriental.

S'inclouen així mateix dins aquest apartat les fonts d'on han estat extrets els documents i se'ns crida l'atenció sobre la redacció dels índexs onomàstics i lèxics, i la preferència de l'autor per aquest últim catàleg, circumscrit fonamentalment a adjectius, substantius i verbs.

Després d'un gràfic que il·lustra la situació geogràfica dels principals comtats representats en la documentació, s'obre aquesta, que suma en total 232 diplomes repartits de la manera següent: 25 textos pertanyents al comtat de la Ribagorça amb els docs. 19,28 i 31 inèdits i extrets tots tres de l'Arxiu Capitular de Lleida; a continuació uns

altres 43 relatius al d'Urgell, amb els doc. 45, 50, 56, 66, 70, 71 i 73 impubli-
cats fins ara i provinents en la seva to-
talitat de l'important Archivo Histó-
rico; en segueixen 51 més referents al de
Cerdanya sense cap nova aportació;
després en vénen uns altres 18 concer-
nents a Osona i Manresa amb els docs.
136, 137 i 147 originals i procedents
també del A.H.N.; el comtat de Bar-
celona està representat per 46 instru-
ments, 4 dels quals —els números
175, 178, 179 i 185— originaris així
mateix del A.H.N. són igualment inè-
dits; i s'acaba la col·lecció amb 18 per-
gamins que fan referència al comtat de
Girona i 21 al del Rosselló sense cap
nova contribució documental.

La divisió per comtats s'indica amb
xifres romanes i la catalogació general
amb números àrabs.

Els documents, precedits, com és
de rigor, per la datació, el resum del
contingut i la signatura, són
reproduïts amb una fidelitat tal que
exclou tota puntuació moderna així
com la regularització de l'ús de majú-
scoles i minúscules, aspectes aquests
que, al nostre entendre, hauria estat
millor de normalitzar.

Es clou l'obra amb els índexs. Val
a dir, però, que aquí hauriem preferit
també que les llistes d'onomàstica ha-
guessin estat més completes. El voca-
bulari de mots extrets dels textos, un
dels millors encerts del treball, se'n
dóna amb la seva correspondència cas-
tellana.

El llibre del prof. Luís Rubio,
d'utilitat inqüestionable per al lin-
güista, pot constituir alhora un instru-

ment de treball molt profitós per al
professor que vulgui introduir els estu-
dians de filologia en el com més va
més atractiu camp d'estudi dels
orígens de la nostra llengua.

Jesús Alturo i Perucho

GRIERSON, PHILIP

Les monnaies

Typologie des sources du moyen
âge occidental. Fasc. 21. Brepols,
Turnhout-Belgium 1977, 49 pàgs.

L'Institut d'Estudis Medievals de
la Universitat Catòlica de Lovaina, que
sota la direcció del seu president Léopold
Genicot publica amb òptim crite-
ri l'excel·lent «Typologie des sources
du moyen âge occidental», ens ofereix
en el fascicle 21 de la col·lecció el tre-
ball *Les monnaies* de Philip Grierson,
professor a les universitats de
Cambridge i de Brussel·les.

L'opuscle ve introduït per una suc-
cinta notícia bibliogràfica classificada
segons els diversos aspectes monetaris
de què s'ocupa la ciència numismàtica
i precedida al seu torn d'unes guies
bibliogràfiques de caràcter general.

S'obre tot seguit l'exposició del te-
ma amb un primer capítol on Ph.
Grierson defineix la numismàtica en
un sentit ampli, en el qual no sola-
ment tenen cabuda com a tema d'es-
tudi les monedes, sinó també els prin-
cipals objectes monetiformes, això és,
els patrons i les mostres monetàries,